

STANDARD STUDIA K ROZŠÍŘENÍ ODBORNÉ KVALIFIKACE K ZÍSKÁNÍ KVALIFIKACE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA

MS
MT

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

STANDARD STUDIA K ROZŠÍŘENÍ ODBORNÉ KVALIFIKACE K ZÍSKÁNÍ KVALIFIKACE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA

Cílem tohoto standardu je vymezit požadované znalosti, dovednosti a postoje v oblastech sociální pedagogiky, sociální práce, prevence rizikového chování a školního poradenství, které jsou nezbytné pro výkon činnosti sociálního pedagoga ve škole.

Účastníci studia si osvojí kompetence potřebné pro efektivní podporu žáků v oblasti školní úspěšnosti, sociálního začleňování, řešení krizových situací, spolupráce s rodinou a dalšími odborníky, a pro aktivní zapojení do systému školního poradenství a prevence. Studium zároveň umožňuje propojit dosavadní pedagogickou zkušenost s novými přístupy a nástroji sociálněpedagogické práce ve školním prostředí.

Pro dosažení definovaných kompetencí a výsledků učení jsou ve standardu stanovena doporučení ve formě rozvržení učiva, formy výuky a účasti na vzdělávání.

Standard vychází z požadavků na kvalifikaci sociálního pedagoga ve školství, reflektuje mezioborový charakter této profese a klade důraz na schopnost propojit teoretické poznatky s každodenní praxí ve škole.

V Praze, prosinec 2025

STANDARD STUDIA

Základem pro koncipování standardu studia je profil absolventa¹, který stanoví kompetence, jimiž bude absolvent studia disponovat. Profil absolventa je odvozen ze specifických činností sociálního pedagoga, a to těch, jež jsou svým charakterem odlišné od profesních činností absolventů studijních programů a oborů vymezených v § 19b písm. e) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dle ustanovení § 22 odst. 2 č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů se jedná o program uskutečňovaný vysokou školou v programu celoživotního vzdělávání.

Studium je rozděleno na 9 studijních modulů a reflektovanou praxi:

- Modul č. 1 Poradenský a sociální systém pro sociálněpedagogickou práci ve školství (min. 10 VH²)
- Modul č. 2 Sociálněpedagogické základy pro sociálněpedagogickou práci ve školství (min. 30 VH)
- Modul č. 3 Základy sociální práce pro výkon pozice sociálního pedagoga (min. 20 VH)
- Modul č. 4 Poradenství v práci sociálního pedagoga (min. 15 VH)
- Modul č. 5 Prevence rizikového a náročného chování a podpora duševního zdraví (min. 20 VH)
- Modul č. 6 Sociálněpedagogická intervence v práci sociálního pedagoga (min. 20 VH)
- Modul č. 7 Sociálněpedagogická depistáž a diagnostika v práci školního sociálního pedagoga (min. 15 VH)
- Modul č. 8 Mezioborová spolupráce (min. 15 VH)
- Modul č. 9 Role sociálního pedagoga a etika v jeho praxi (min 15 VH)
- Reflektovaná praxe (min. 80 VH)

Celkem 10 disponibilních vyučovacích hodin doplňujících celkovou časovou dotaci je určeno pro profilování studia jednotlivými vzdělavateli. Přiřazení těchto hodin je součástí žádosti o akreditaci.

Obsahově program navazuje na již získané znalosti a dovednosti, které účastníci získali v rámci svého předchozího vzdělávání.

Název studia
Studium k rozšíření odborné kvalifikace k získání kvalifikace sociálního pedagoga
Norma
Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 563/2004 Sb.“).
Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 317/2005 Sb.“).

¹ V textu je z důvodu jazykové ekonomie a konvence používáno generické maskulinum (např. *absolvent*, *sociální pedagog*). Tento způsob vyjadřování je použit jako obecný, je genderově neutrální, zahrnuje všechny osoby bez ohledu na genderovou identitu.

² Vyučovací hodina

Cílová skupina

Zájemci o práci sociálního pedagoga ve škole, kteří mají ukončené vysokoškolské vzdělání získané studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd:

- 1) zaměřených na speciální pedagogiku,
- 2) zaměřených na pedagogiku předškolního věku,
- 3) zaměřených na přípravu učitelů základní školy, učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy nebo vychovatelů,
- 4) zaměřených na speciální pedagogiku a přípravu učitelů základní školy nebo učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy, nebo
- 5) studijního oboru pedagogika.

Vstupní požadavky

Studium k rozšíření odborné kvalifikace zaměřené na přípravu sociálních pedagogů dle § 22 odst. 2 zákona č. 563/2004 Sb. a § 6 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb. je určeno pro zájemce o získání odborné kvalifikace sociálního pedagoga dle § 19b písm. e) zákona č. 563/2004 Sb.

Délka výuky

Nejméně 250 vyučovacích hodin studia (170 vyučovacích hodin teoretické výuky a 80 vyučovacích hodin reflektované praxe).

Vyučovací hodina trvá 45 minut (§ 14 odst. 1 vyhlášky č. 317/2005 Sb.).

Forma výuky

Formy výuky mohou být následující: prezenční a kombinovaná (kombinace prezenční a distanční formy).

Studium zahrnuje nejméně 120 vyučovacích hodin prezenční výuky, dalších nejméně 50 vyučovacích hodin prezenční či distanční výuky (synchronní či asynchronní forma; asynchronní forma maximálně v rozsahu 20 vyučovacích hodin a pouze u témat zaměřených na teorii) a nejméně 80 vyučovacích hodin reflektované praxe (prezenční). Hodinová dotace prezenční a distanční formy bude upřesněna v závislosti na učivu a výsledcích učení v žádosti o akreditaci programu. V případě synchronní i asynchronní formy je třeba dodržet organizační a technické požadavky MŠMT pro realizaci programů formou webináře³ a e-learningu⁴.

V akreditační žádosti je třeba přesně stanovit, které součásti studia jsou realizovány distančně a které prezenčně, a také umožnit přístup do LMS či k jiným formám e-learningu, aby jej mohla akreditační komise také posoudit.

³ <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/informace-o-podminkach-akreditace-programu-realizovanych>

⁴ <https://msmt.gov.cz/file/36202/>

Sociálněpedagogická praxe

Reflektovaná sociálněpedagogická praxe probíhá v rozsahu minimálně 80 vyučovacích hodin a zahrnuje:

- úvodní seminář k praxi
- náslechovou část praxe – náslechy/stínování na škole, ve které působí kvalifikovaný sociální pedagog
- vlastní sociálněpedagogickou praxi v rozsahu nejméně 60 vyučovacích hodin (praxe probíhá zpravidla ve třídních kolektivech, např. při realizaci preventivních programů a osobnostně-sociálním rozvoji třídních skupin, při individuálních konzultacích s žáky, rodiči žáků či pedagogickými pracovníky a také v domácím prostředí žáka v rámci práce se žákem a rodinou), kde jsou poskytovány poradenské služby kvalifikovaným sociálním pedagogem, školním psychologem, speciálním pedagogem, případně metodikem prevence, výchovným poradcem
- reflexi (individuální a / nebo skupinová forma).

Studující si založí portfolio (viz níže) praxe sociálního pedagoga, prostřednictvím kterého dokládá své zkušenosti a orientaci v pozici sociálního pedagoga a kompetentnost aplikovat nabyté pedagogicko-psychologické a sociálněpedagogické znalosti na pozici sociálního pedagoga.

Praxi nelze uznat na základě působení účastníka v roli sociálního pedagoga před zahájením vzdělávacího programu, ani na základě její realizace v minulosti před zahájením vzdělávacího programu, protože v takové situaci nelze zajistit reflexi této praxe a její propojení s dalšími složkami programu.

Není-li studující zaměstnancem školy nebo školského zařízení, kde probíhá praxe, uzavírá s poskytovatelem praxe dohodu, ve které se zavazuje dodržovat povinnosti standardně vymezené pro pedagogické pracovníky (v souladu s § 22b zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, zejména: chránit a respektovat práva žáka; chránit bezpečí a zdraví žáka a předcházet všem formám rizikového chování; zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím osobní údaje o žákovi, informace o zdravotním stavu žáků a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišel do styku).

Kvalifikace garanta a lektorů

Požadavky na kvalifikaci a praxi lektora a garanta jsou upraveny § 14 odst. 4 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Lektorem nebo garantem vzdělávacího programu může být osoba, která získala praxi v délce 4 let v oboru, který svým zaměřením odpovídá lektorské činnosti nebo garantovanému vzdělávacímu programu a která:

- a) získala vysokoškolské vzdělání v akreditovaném magisterském studijním programu, nebo
- b) splňuje požadavek odborné kvalifikace podle zákona o pedagogických pracovnících.

Způsob ukončení

Vzdělávací program je zakončen závěrečnou ústní zkouškou před nejméně tříčlennou zkušební komisí a obhajobou závěrečné písemné práce. Závěrečná písemná práce může mít podobu portfolio, které si účastník vede v průběhu svého studia. Akreditační žádost stanoví, zda mají účastníci studia možnost zvolit formu závěrečné písemné práce (práce/portfolio), případně přímo určí tuto podobu v žádosti o akreditaci.

Žadatel o akreditaci stanoví kritéria hodnocení ukončování programu (§ 27 odst. 2 písm. f) zákona č. 563/2004 Sb.) a postupy pro ověření výsledků učení u jednotlivých modulů prokazující měřitelný pokrok

v kompetencích účastníků programu (např. testy, rozbor videozáznamu). Jedním z kritérií ukončování programů je i nezbytná přítomnost účastníků na vzdělávání, a to min. 75 % účast na teoretické části programu. V případě kombinované formy programu je třeba zachovat min. 75% účast v každé z realizovaných forem programu při zohlednění celkového počtu max. 25% absence. Přítomnost na praxi je vždy v rozsahu 100 %.

Závěrečná ústní zkouška

Závěrečná ústní zkouška před komisí a obhajoba závěrečné písemné práce. Komise je dle ustanovení § 14 odst. 2 vyhlášky č. 317/2005 Sb. minimálně tříčlenná a většinou hlasů volí svého předsedu.

Závěrečná písemná práce

Závěrečná práce je zaměřena prakticky, reflektuje zkušenosti z absolvované praxe a dokládá se v podobě případové práce zpracované na základě portfolia. Obsah portfolia stanoví žadatel o akreditaci v popise programu.

Portfolio

Součástí způsobu ukončení může být rozprava s účastníkem nad portfoliem, což je vymezeno v akreditační žádosti. Toto portfolio může obsahovat např.:

- písemný popis a reflexi sociálněpedagogické praxe včetně sebehodnocení vlastních profesních kompetencí,
- písemné závěrečné hodnocení praxe účastníka studia sociálním pedagogem, který vedl praxi,
- písemný rozbor nejméně dvou kazuistik řešených případů žáka v rámci sociálněpedagogické praxe včetně stanovení možné sociálněpedagogické péče,
- písemný popis stavu preventivně-intervenční práce ve vybrané škole,
- reflexe role sociálního pedagoga ve škole,
- další doklady, pokud jsou uvedeny v akreditaci vzdělávacího programu.

Mezi další doporučené součásti portfolia patří:

- seznam odborné literatury zejména z oblasti sociální pedagogiky, sociální práce, psychologie či sociologie, kterou účastník použil pro přípravu a výkon praxe,
- písemný popis dalších sociálněpedagogických zkušeností účastníka studia.

Doklad o ukončení

Osvědčení o absolvování studia. Náležitosti osvědčení jsou stanoveny v § 29 odst. 6 zákona č. 563/2004 Sb.

Profil absolventa

Absolvent studia je pro působení ve škole vybaven následujícími kompetencemi:

- kompetence spojené s využíváním znalostí o preventivně-poradenském a sociálním systému a příslušné legislativě;
- kompetence spojené s aplikací sociálněpedagogických znalostí;
- kompetence spojené s aplikací znalostí sociální práce;
- kompetence spojené s vedením poradenských rozhovorů;
- kompetence spojené s realizací preventivních aktivit a podporou duševního zdraví;
- kompetence spojené s realizací sociálněpedagogické intervence;

- kompetence spojené s depistážními a diagnostickými činnostmi;
- kompetence spojené s vedením mezioborové spolupráce;
- kompetence v oblasti plnění role sociálního pedagoga včetně dodržování komunikačních a etických zásad sociálněpedagogické práce.

Poradenský a sociální systém pro sociálněpedagogickou práci ve školství

Modul je realizován v minimálním rozsahu 10 vyučovacích hodin.

M1

Kompetence 1.1: Využívá v sociálněpedagogické činnosti znalost pedagogicko-psychologického, poradenského a preventivně-výchovného systému.

Očekávané výsledky učení:

- Popíše poradenský systém pro děti, žáky a studenty⁵ ve školském systému ČR.
- Popíše systém poradenských služeb ve škole (dříve ŠPP), jeho úkoly a role poradenských pracovníků ve škole.
- Popíše preventivně výchovné instituce a zařízení ústavní a ochranné výchovy, se kterými sociální pedagog spolupracuje (např. SVP, DD).

Učivo / obsah výuky:

- poradenský systém ve školském systému ČR (struktura, činnost, cílové skupiny);
- poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních;
- role a kompetence poradenských pracovníků ve škole;
- preventivně-výchovné instituce [poslání, cílové skupiny, formy práce jednotlivých institucí (SVP)];
- systém ústavní a ochranné výchovy (DD, DDŠ, VÚ, DÚ).

Kompetence 1.2: Využívá v sociálněpedagogické činnosti znalost sociálního systému, systému sociální práce, systému sociálních služeb.

Očekávané výsledky učení:

- Popíše sociální systém a sociální politiku, jejich souvislosti.
- Charakterizuje systém sociální práce a systém sociálních služeb a jednotlivé formy sociální podpory v návaznosti na potřeby žáka a jeho rodiny.
- Využívá v sociálněpedagogické činnosti znalost systému sociálně-právní ochrany dětí.

Učivo / obsah výuky:

- sociální systém a sociální politika v ČR (principy a funkce, nástroje);
- definice a principy sociální práce;
- struktura systému a formy, druhy a katalog sociálních služeb (poslání, cílové skupiny, formy práce jednotlivých institucí např. NZDM, SAS, krizová centra aj.);
- zdravotnická zařízení (pediatr, klinický psycholog, psychiatr, adiktolog aj.);
- systém sociálně-právní ochrany dětí (role, činnosti, nástroje);
- probační a mediační služby (cíle, činnosti, cílové skupiny).

⁵ Zavedení leg. zkratky děti, žáci, studenti dále jen „žáci“.

Kompetence 1.3: Využívá v sociálněpedagogické činnosti znalost příslušné legislativy.**Očekávané výsledky učení:**

- a) Vysvětlí význam legislativních předpisů, které se dotýkají sociálněpedagogické činnosti.
- b) Aplikuje legislativní předpisy při výkonu sociálněpedagogické činnosti.

Učivo / obsah výuky:

- Legislativa vymezující pozici sociálního pedagoga (např. zákon č. 563/2004 Sb., vyhláška č. 72/2005 Sb., nařízení vlády č. 222/2010 Sb., nařízení vlády č. 75/2005 Sb.);
- Právní předpisy ve školství (např. zákon č. 561/2004 Sb., zákon č. 563/2004 Sb., vyhláška č. 72/2005 Sb., zákon č. 109/2002 Sb.);
- Právní předpisy v sociální oblasti (např. zákon č. 108/2006 Sb., zákon č. 359/1999 Sb., zákon č. 89/2012 Sb., zákon č. 257/2000 Sb., vyhláška č. 505/2006 Sb.).

Sociálněpedagogické základy pro sociálněpedagogickou práci ve školství

Modul je realizován v minimálním rozsahu 30 vyučovacích hodin.

M2**Kompetence 2.1: Využívá znalosti ze sociální pedagogiky ve své sociálněpedagogické činnosti.****Očekávané výsledky učení:**

- a) Aplikuje metody sociálně-výchovné činnosti do individuální i skupinové práce se žáky a jejich rodinami.
- b) Vytváří bezpečné a inkluzivní prostředí pro tvorbu pozitivního klimatu a zdravého všestranného rozvoje žáka.
- c) Vyhodnocuje průběžně proces socializace žáka, sociální patologie, vlivy prostředí a výchovy a nastavuje proces změny.
- d) Využívá znalosti ze sociální pedagogiky pro zajištění funkcionality poskytovaných poradenských služeb ve škole.

Učivo / obsah výuky:

- teorie a metodika sociální pedagogiky;
- metody sociálně-výchovné činnosti a jejich využití v pedagogickém procesu a osobnostně-sociálním rozvoji;
- prostředí a jeho vliv na člověka (druhy prostředí, socializace, podstata bezpečného a inkluzivního prostředí);
- klima školy a nástroje pro tvorbu pozitivního klimatu;
- sociálně patologie a sociální deviace (typy, příčiny, projevy).

Kompetence 2.2: Aplikuje pedagogiku volného času a zážitkovou pedagogiku do sociálněpedagogické činnosti.

Očekávané výsledky učení:

- a) Využívá pedagogiku volného času a zážitkovou pedagogiku při preventivní a intervenční práci s třídními kolektivy.
- b) Využívá zážitkovou pedagogiku a pedagogiku volného času jako prostředek pro osobnostně sociální rozvoj žáků.

Učivo / obsah výuky:

- pedagogika volného času (definice, cíle a principy, zájmová činnost jako nástroj prevence);
- zážitková pedagogika (definice, komfortní zóna, Kolbův cyklus, zážitek a prožitek, reflexe jako nástroj učení a rozvoje osobnosti);
- přípravy a realizace zážitkové pedagogiky a pedagogiky volného času (pravidla, postupy, motivace, struktura);
- využití zážitkové pedagogiky a pedagogiky volného času jako nástroje preventivní a intervenční práce.

Kompetence 2.3: Využívá principy a zásady efektivní sociálněpedagogické komunikace v sociálněpedagogické činnosti.

Očekávané výsledky učení:

- a) Uplatňuje trauma-respektující přístup při práci s žákem a jeho rodinou.
- b) Uplatňuje principy nenásilné a efektivní komunikace při práci s cílovými skupinami⁶.
- c) Uplatňuje zásady komunikace pro cílovou skupinou se specifickými projevy v chování.
- d) Projevuje respekt, otevřeně a autenticky komunikuje s jednotlivými účastníky vzdělávacího procesu i mimo něj.
- e) Vytváří prostředí podporující vzájemnou důvěru a spolupráci.

Učivo / obsah výuky:

- zásady a specifikace komunikace s cílovými skupinami;
- zásady trauma-respektujícího přístupu, nenásilná a efektivní komunikace;
- komunikace se specifickými skupinami klientů (např. ohrožené dítě, plačtivý žák, žák s odlišným mateřským jazykem, agresivní rodič);
- konflikty a jejich řešení.

Základy sociální práce pro výkon pozice sociálního pedagoga

Modul je realizován v minimálním rozsahu 20 vyučovacích hodin.

M3

Kompetence 3.1: Aplikuje základní znalosti sociální práce do sociálněpedagogické činnosti.

Očekávané výsledky učení:

- a) Při práci s rodinou žáka respektuje pohled sociální práce.
- b) Kombinuje metody sociální práce a sociálněpedagogické činnosti se žáky a jejich rodinami ve škole i mimo prostředí školy.

⁶ Cílovými skupinami se rozumí žáci, zákonní zástupci žáků a pečující osoby, pedagogičtí pracovníci.

- c) Realizuje a zprostředkuje sociální aktivizaci, socioterapii/sociální terapii a sociální rehabilitaci při sociálněpedagogické práci s rodinou žáka.
- d) Podílí se na komunitních aktivitách včetně komunitního plánování.
- e) Identifikuje specifika sociálněpedagogického přístupu a přístupu sociální práce.

Učivo / obsah výuky:

- základy sociální práce ve školním kontextu;
- zásady práce s klientem z pohledu sociální práce;
- metody sociální práce;
- sociální aktivizace, socioterapie/sociální terapie, sociální rehabilitace aj.;
- sociální práce s dětmi, mladými dospělými a rodinou;
- komunitní práce a role sociálního pedagoga v komunitní práci, komunitní plánování;
- sociálněpedagogická činnost mimo prostředí školy;
- specifika v přístupu z pohledu sociálního pedagoga a sociálního pracovníka.

Poradenství v práci sociálního pedagoga

Modul je realizován v minimálním rozsahu 15 vyučovacích hodin.

M4

Kompetence 4.1: Poskytuje poradenství v rámci sociálněpedagogické činnosti.

Očekávané výsledky učení:

- a) Aplikuje zásady, specifika a postupy poradenství při sociálněpedagogické činnosti.
- b) Vede sociálněpedagogický poradenský rozhovor se žáky, rodinami žáků i pedagogickými pracovníky v oblasti rizikového chování a náročného chování, nenaplněných potřeb, sociálních patologií a jiných sociálněpedagogických témat.
- c) Navrhuje vhodnou podporu pro žáka i rodinu v rámci základního sociálního poradenství.
- d) Poskytuje základní kariérové poradenství ve školním prostředí i rodinném prostředí žáka.
- e) Aplikuje znalosti poradenských služeb do procesu řešení situace cílové skupiny.
- f) Aplikuje metody profesní podpory při konzultacích s pedagogickými pracovníky a dalšími odborníky.

Učivo / obsah výuky:

- poradenský rozhovor (vedení, struktura, techniky);
- zásady a specifika poskytování sociálněpedagogického poradenství;
- zásady a specifika poskytování základního sociálního poradenství;
- zásady a specifika poskytování výchovného poradenství;
- zásady a specifika poskytování základního kariérové poradenství;
- systém sociální podpory a sociálních služeb jako nástroj podpory žáků a jejich rodin;
- formy profesní podpory jako nástroj podpory pedagogických pracovníků (supervize, intervize, koučink, mentoring, kolegiální podpora).

Prevence rizikového a náročného chování a podpora duševního zdraví

Modul je realizován v minimálním rozsahu 20 vyučovacích hodin.

M5

Kompetence 5.1: Realizuje prevenci rizikového a náročného chování žáků.

Očekávané výsledky učení:

- a) Přípravuje, realizuje a evaluuje programy primární prevence rizikového a náročného chování ve školním prostředí.
- b) Posiluje kvalitu prevence ve školním prostředí v rámci kultury školy.
- c) Vyhodnocuje kvalitu preventivních programů poskytovaných externími institucí.
- d) Vede žáka a skupiny žáků k rozvoji socio-emočního učení a sociálně-osobnostnímu rozvoji
- e) Aplikuje postupy vedoucí k podpoře duševního zdraví žáků.
- f) Pracuje s třídním a školním klimatem, podporuje vzájemné vztahy a wellbeing žáků.
- g) Pedagogizuje třídní a školní prostředí.

Učivo / obsah výuky:

- podstata preventivního působení ve školství;
- zásady prevence a kritéria preventivního programu;
- rizikové a náročné chování (definice, příčiny, projevy);
- příprava, realizace a evaluace preventivních programů;
- principy socio-emočního učení a sociálně-osobnostního rozvoje;
- aktuální trendy v oblasti podpory duševního zdraví a wellbeingu;
- nástroje pro práci se školním klimatem a vztahy ve školním prostředí;
- pedagogizace třídního a školního prostředí.

Kompetence 5.2: Působí preventivně na rodinu žáka a pedagogické pracovníky školy.

Očekávané výsledky učení:

- a) Působí preventivně na potencionálně ohrožené rodiny žáků a navrhuje vhodná opatření.
- b) Posiluje rodičovské kompetence a podílí se na pedagogizaci rodinného prostředí, a tím podporuje předcházení rozvoji sociálně patologických jevů.
- c) Působí preventivně na pedagogické pracovníky a motivuje je k psychohygieně a seberozvoji.

Učivo / obsah výuky:

- specifika preventivního působení na rodinu žáka;
- posilování rodičovských kompetencí;
- pedagogizace rodinného prostředí;
- edukačně preventivní aktivity pro rodiče žáků (např. rodičovské kavárny, besedy, workshopy);
- specifika preventivního působení na pedagogické pracovníky;
- rizikové faktory syndromu vyhoření ve školním prostředí, signály přetížení, stresu a emočního vyčerpání;
- podpora pedagogů v oblasti psychohygieny a seberozvoje (např. vedení podpůrného rozhovoru s pedagogem, techniky psychohygieny, posilování kompetencí v oblasti práce se žáky).

Sociálněpedagogická intervence v práci sociálního pedagoga

Modul je realizován v minimálním rozsahu 20 vyučovacích hodin.

M6**Kompetence 6.1: Realizuje individuální a skupinovou sociálněpedagogickou intervenci.****Očekávané výsledky učení:**

- a) Realizuje individuální nebo skupinovou sociálněpedagogickou intervenci s využitím výsledků sociálněpedagogické diagnostiky.
- b) Reflektuje měnící se dynamiku třídního kolektivu a využívá specifika práce se třídou v rovině intervenčního působení.
- c) Kombinuje intervenční metody, nástroje a techniky při práci s jednotlivci i třídními kolektivy.
- d) Identifikuje příčiny rizikového a náročného chování, konfliktních situacích a aplikuje nejúčinnější intervenční strategie při jejich řešení.
- e) Nabízí žákovi sociálněpedagogickou péči v individuální rovině.

Učivo / obsah výuky:

- zásady a specifika práce se třídou a skupinou, skupinová dynamika;
- příprava, realizace a evaluace intervenčních programů;
- řešení rizikového a náročného chování žáků, šikana a průběh jejího řešení, řešení konfliktních situacích;
- principy, nástroje a techniky individuální práce se žákem;
- intervenční strategie (např. podpůrné rozhovory, krizové postupy).

Kompetence 6.2: Realizuje sociálněpedagogickou intervenci při práci s rodinou žáka.**Očekávané výsledky učení:**

- a) Dodržuje zásady a respektuje profesní limity práce s rodinou žáka.
- b) Vybírá intervenční metody, nástroje a techniky a aplikuje je při práci s rodinou žáka při nápravě nepříznivé situace rodiny.
- c) Intervenuje v oblasti konfliktů a facilituje proces jejich řešení.
- d) Přípravuje, realizuje a facilituje případové setkání se žákem a jeho rodinou.
- e) Aplikuje metodu case managementu ve školském kontextu.

Učivo / obsah výuky:

- principy spolupráce s rodinou žáka, zásady a limity v práci sociálního pedagoga;
- intervenční metody, nástroje a techniky;
- přístupy k řešení konfliktu;
- případová setkání z pohledu školy;
- základy facilitace;
- mezioborová spolupráce při intervenci v rodinném zázemí žáka.

Kompetence 6.3: Poskytuje nezbytnou intervenci při zvládnání krizových situací.**Očekávané výsledky učení:**

- a) Vysvětlí základní rámec, zásady a postupy pro vedení krizové intervence.
- b) Poskytuje nezbytnou intervenci se všemi cílovými skupinami při zvládnání krizových situací.

Učivo / obsah výuky:

- zásady a podstata krizové intervence;
- fáze krizové intervence;
- rozhovor v krizové intervenci;
- techniky krizové intervence.

Sociálněpedagogická depistáž a diagnostika v práci školního sociálního pedagoga**M7**

Modul je realizován v minimálním rozsahu 15 vyučovacích hodin.

Kompetence 7.1: Realizuje sociálněpedagogickou depistáž.**Očekávané výsledky učení:**

- a) Připravuje, realizuje a vyhodnocuje vyhledávání žáků s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu: rizikového a náročného chování, různých forem znevýhodnění a ohrožení.
- b) Připravuje, realizuje a vyhodnocuje vstupní depistáž všech žáků prvních ročníků základního a středního vzdělávání.
- c) Realizuje depistáž ve třídním, školním prostředí.
- d) Mapuje pomocí diagnostických nástrojů rodinné prostředí, lokální/komunitní prostředí a další sociální vlivy.
- e) Využívá metody vhodné pro plošnou, skupinovou i individuální depistáž.
- f) Vede dokumentaci o plánování, průběhu a výsledcích depistáže.

Učivo / obsah výuky:

- specifika odlišného kulturního prostředí a dalších odlišných životních podmínek;
- charakteristika ohrožujícího a nepodnětného prostředí, školního neúspěchu, rizikového a náročného chování, dopady na žáka (fyzické, psychické, sociální);
- deprivace, týrání, zneužívání, zanedbávání (syndrom CAN) a jejich důsledky na žáka;
- identifikace žáků se sociálním znevýhodněním, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- metody depistáže, jejich využití;
- druhy depistáže, využívání depistáže, depistáž v různém prostředí;
- ohrožení podle § 6 zákona č. 359/1999 Sb.⁷.

⁷ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Kompetence 7.2: Realizuje sociálněpedagogickou diagnostiku.**Očekávané výsledky učení:**

- a) Volí vhodné diagnostické metody a nástroje.
- b) Diagnostikuje žáka z hlediska jeho sociálního začlenění.
- c) Mapuje a vyhodnocuje potřeby žáka.
- d) Diagnostikuje školní třídu a školní prostředí.
- e) Vytváří plán individuální podpory žáka.

Učivo / obsah výuky:

- metody, nástroje a postupy sociálněpedagogické diagnostiky žáka, školní třídy a školního prostředí, rodinného prostředí a dalších sociálních vlivů;
- funkce sociálněpedagogické diagnostiky, meze sociálněpedagogické diagnostiky;
- sociální anamnéza, proces socializace, sociální vztahy, rodina, kulturně ekonomické, rodinné zázemí, vrstevnické skupiny, zájmy žáka, životní design;
- plán individuální podpory žáka.

Mezioborová spolupráce

Modul je realizován v minimálním rozsahu 15 vyučovacích hodin.

M8**Kompetence 8.1: Aktivně se podílí na meziodborové spolupráci.****Očekávané výsledky učení:**

- a) Zvolí pro spolupráci vhodného aktéra (instituci⁸, rodinu) vzhledem k řešené situaci.
- b) Vede mezioborovou komunikaci.
- c) Využívá manažerské postupy, nástroje case managementu ve školství a dovede je aplikovat v sociálněpedagogické praxi.
- d) Koordinuje spolupráci školy s externími organizacemi při řešení situace žáka a jeho rodiny.
- e) Dodržuje principy mlčenlivosti a ohlašovací povinnosti a vhodně je uplatňuje při své práci.

Učivo / obsah výuky:

- a) aktéři v rámci mezioborové spolupráce, jejich role a působnost;
- b) specifika spolupráce a zásady komunikace s externími subjekty při řešení případů;
- c) manažerské postupy pro vedení případu žáka v kontextu mezioborové spolupráce;
- d) case management ve školství, případová setkání, výchovné komise;
- e) mlčenlivost, ohlašovací povinnost.

⁸ Instituce = orgán sociálně-právní ochrany dětí, střediska výchovné péče, školská poradenská zařízení, zařízení poskytující sociální služby, neziskové organizace, zařízení ochranné a ústavní výchovy, orgány činné v trestním řízení, obecní úřady, zdravotnická zařízení, střediska volného času a jiná volnočasová zařízení, Národní pedagogický institut ČR, případně další instituce vhodné pro spolupráci.

Kompetence 8.2: Poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům v rámci sociálněpedagogické činnosti.

Očekávané výsledky učení:

- a) Poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům při preventivním působení na žáky.
- b) Poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům při komunikaci a spolupráci s rodiči.
- c) Poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům při práci s různě ohroženými, znevýhodněnými, rizikově a náročně se chovajícími žáky.
- d) Vede metodicky pedagogické pracovníky při práci se třídou, zpravidla se zaměřením na třídnické hodiny, podporu vztahů a sociálních dovedností, aj.

Učivo / obsah výuky:

- formy profesní podpory využívané jako metodická podpora pedagogům;
- vedení konzultačních rozhovorů s pedagogickými pracovníky;
- podpora při profesní sebereflexi pedagoga;
- budování vztahu založeném na důvěře s pedagogickými pracovníky jako základ pro metodické vedení;
- limity profesní kompetence ve vzájemném vztahu pedagog (učitel, asistent pedagoga) a sociální pedagog.

Role sociálního pedagoga a etika v jeho praxi

Modul je realizován v minimálním rozsahu 15 vyučovacích hodin.

M9

Kompetence 9.1: Reflektuje význam a roli sociálního pedagoga a činnosti, které vykonává.

Očekávané výsledky učení:

- a) Ztotožňuje se s činností sociálního pedagoga.
- b) Akceptuje roli sociálního pedagoga a je schopen ji naplňovat.
- c) Reflektuje své osobnostní kompetence při práci s cílovou skupinou.
- d) Uplatňuje v práci sociálního pedagoga princip nehodnotícího přístupu.

Učivo / obsah výuky:

- role sociálního pedagoga;
- profil osobnosti sociálního pedagoga (význam osobnosti sociálního pedagoga pro práci s cílovou skupinou);
- činnosti sociálního pedagoga;
- aktuální výzvy a potřeby českého školství a role sociálního pedagoga v jejich naplňování.

Kompetence 9.2: Naplňuje a respektuje etické požadavky na výkon profese sociálního pedagoga a dodržuje své profesní hranice při práci s cílovou skupinou.

Očekávané výsledky učení:

- a) Dodržuje Etický kodex sociálních pedagogů, etické zásady a další etické normy.
- b) Respektuje hodnotové zakotvení žáka a jeho rodiny v souladu s nejlepším zájmem žáka.
- c) Reflektuje své profesní kompetence ve spolupráci se školními i externími pracovníky.

Učivo / obsah výuky:

- hodnoty a jejich ukotvení v sociálněpedagogické praxi, hodnoty jako průvodce sociálně patologického jevu;
- vztah s žákem, rodinou žáka a pedagogickým pracovníkem;
- profesní kompetence a hranice sociálních pedagogů;
- etický kodex sociálních pedagogů, etický kodex pracovníka primární prevence rizikového chování, etické zásady práce poradenského pracovníka ve škole.

Kompetence 9.3: Aktivně usiluje o svůj vlastní seberozvoj a další vzdělávání.

Očekávané výsledky učení:

- a) Využívá dostupných metod k osobnostnímu a profesnímu rozvoji.
- b) Argumentuje význam dalšího vzdělávání pro zkvalitňování výkonu činností sociálního pedagoga.
- c) Pečuje o sebe (psychohygiena, wellbeing).

Učivo / obsah výuky:

- seberozvoj a další vzdělávání jako nezbytná součást pozice sociálního pedagoga;
- sociální pedagog a potřebnost profesní podpory (např. supervize, koučink, mentoring);
- péče o wellbeing a techniky psychohygieny v praxi sociálního pedagoga.

VYSVĚTLIVKY

Cílová skupina	žáci, rodiče zástupci žáků a pečující osoby, pedagogičtí pracovníci.
Instituce	orgán sociálně-právní ochrany dětí, střediska výchovné péče, školská poradenská zařízení, zařízení poskytující sociální služby, neziskové organizace, zařízení ochranné a ústavní výchovy, orgány činné v trestním řízení, obecní úřady, zdravotnická zařízení, střediska volného času a jiná volnočasová zařízení, případně další instituce vhodné pro spolupráci.
Rodič	zákonní zástupci nebo pečující osoby
Rodina	zákonní zástupci nebo pečující osoby, blízká rodina
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
ČR	Česká republika
VH	Vyučovací hodina
ŠPP	Školní poradenské pracoviště (dříve používaný termín)

SVP	Středisko výchovné péče
DD	Dětský domov
DDŠ	Dětský domov se školou
VÚ	Výchovný ústav
DÚ	Diagnostický ústav
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
SAS	Sociálně aktivizační služby
LMS	Learning Management System (systém pro řízení vzdělávání)
CAN	Child Abuse and Neglect (syndrom týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte)
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí